

Lavskrikan i Arbrå: Brist på rättssäkerhet och proportionalitet

Dag Lindgren Professor emeritus 170826. Dag.Lindgren@slu.se

Utvecklingen dagen före och dagen efter miljödomstolsammanträdet Dagen före rättsens sammanträde häver Skogsstyrelsen avverkningsförbudet för två av fem berörda markägare. *Fem timmar* före en markägare skulle sätta sig i bilen för att åka till domstolsförhandlingen fick han reda på att det inte behövdes för Skogsstyrelsen hade backat. Domstolsförhandlingen gick på en dag istället för planerade två, eftersom Skogsstyrelsens tillbakadragande underlättade. <http://www.atl.nu/skog/lavskrikan-var-sa-god-att-avverka/> och <https://www.lrf.se/mitt-lrf/nyheter/riks/2017/06/gladjande-och-oroande-besked-om-lavskrikan/> Detta bidrar till intrycket av brist på förutsebarhet och därmed rättssäkerhet, men skälen är inte tillräckligt kända. Skogsstyrelsens chefsjurist har dock förklarat på ett sätt som visar att **all** slutavverkning i det aktuella området inte behöver påverka lavskrikan särskilt negativt och därmed ökar chansen att avverkningsförbuden för de tre andra markägarna hävs eller reduceras: <http://www.atl.nu/skog/lavskrikan-skadas-inte-av-avverkning/> .

Skogsstyrelsen hänvisar till ny kunskap som insamlas inför miljödomstolens förhandling, bättre vore att presentera den nya kunskapen om hänsyn för lavskrika på <https://www.skogsstyrelsen.se/lag-och-tillsyn/artskydd/> redan vid avverkningsförbudet, som Skogsstyrelsen gjort för 60 andra fåglar. I juli 2017 kom dock en vägledning också för lavskrika, som dock inte påstod att sydgränsen eller sydöstgränsen dragit sig norrut/uppåt. Jag tycker att skälen för att "gynnsam bevarandestatus" är starka nog generellt. Nu blir det en dom i höst som jag kan analysera så småningom mot bakgrund av vad jag tidigare tyckt. <http://www.landskogsbruk.se/skog/dom-i-lavskrikemalet-senast-i-september/> Slutligen är det bra att Skogsstyrelsen visat sig kunna ta hänsyn till markägarens synpunkter också och inte fundamentalistiskt hållit fast vid de egna, vilket ökar förtroendet för Skogsstyrelsen och minskar oron i skogsbruket för överdrivet tjänstemannavälde.

Min reaktion när avverkningsförbudet kom för snart ett år sedan: Jag reagerade omedelbart på olika sätt på att lavskrikeavverkningsförbudet var en överimplementering av artskyddsförordningen, t ex <http://www.vk.se/1790501/nackdelarna-med-artskyddsforordningen-har-forringats> . Jag hälsar nu med tillfredsställelse att budskapet nått Skogsstyrelsen, även om det återstår att se i vilken grad.

Artdatabanken och Svensk fågeltaxering. Två aktörer verkar ha olika uppfattning om lavskrikans nationella populationsutveckling.

Artdatabanken <http://www.artdatabanken.se/> ArtDatabanken är en del av Sveriges Lantbruksuniversitet och arbetar med kunskap och information om den biologiska mångfalden i Sverige. Artdatabanken är ett kunskapscentrum för i princip alla arter och naturtyper, men i praktiken fokuserat på rödlistade arter. Artdatabanken gör en "rödlista" vart femte år (den senaste 2015, som dock bara beaktar information före 2015). En nationell rödlista är en sammanställning av arters status (utdöenderisk) inom landets gränser. Arternas status bedöms med hjälp av ett antal kriterier, som omfattar skattningar av populationsstorlek, förekomst, utbredning och trender. Utifrån denna bedömning placeras arterna i olika kategorier. Artdatabanken sammanställer inför rödlistan artfakta enligt en för alla arter generell mall och med ganska lång eftersläpning och relativt konservativt. Populationsutvecklingen bedöms för lavskrika (kråkfågel) de sista 15 åren, torde för rödlistan 2015 innebära 1998-2013. Artfakta uppdateras normalt ej mellan rödlistorna och avser alltså kunskapsläget för några år sedan. Artdatabankens uppgifter för lavskrika finns på <https://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103031> Ett artfaktabladd finns på <https://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103031/pdf>

Svensk Fågeltaxering <http://www.fageltaxering.lu.se/> . Svensk fågeltaxering är en del av Biologiska institutionen, Lunds universitet. Enheten övervakar förändringar i de svenska fågelbeståndens storlek. Då räkningarna utförs på samma sätt varje år kan jämförelser göras mellan åren om hur antalet fåglar i Sverige ökar eller minskar. Övervakningen är en del i Naturvårdsverkets och länsstyrelsernas miljöövervakningsprogram. Årliga uppgifter beställs av många intressenter. Mycket omfattande årsrapporter publiceras, <http://www.fageltaxering.lu.se/resultat/arsrapporter> , den senaste här <http://www.fageltaxering.lu.se/sites/default/files/files/Rapporter/arsrapportfor2016kf.pdf> . I årsrapporterna visas bland annat utvecklingen över tiden för de flesta fåglar. Svensk fågeltaxerings data är en viktig del för Artdatabankens rödlistebedömningar, speciellt för relativt vanliga fåglar.

Jämförelse. Svensk Fågeltaxering har som central uppgift att följa fågelantalet. För Artdatabanken är detta en mycket liten del av uppgifterna.

Motsättning. Vid rödlistebedömningen för lavskrika anser Artdatabanken ” Arten fortsätter att minska i antal, men nu i en så långsam takt...”; ”Populationen har minskat med 10 - 40 % de senaste 30 åren, men minskningen bedöms inte ha överstigit 15 % de senaste 15-18 åren. Arten minskar och försvinner successivt...” medan Svensk Fågeltaxering anser att fågelantalet 1998-2016 ökar signifikant med 1.8% per år. Detta förefaller inte förenligt!

Eller ingen motsättning? Om man tittar på <http://www.fageltaxering.lu.se/sites/default/files/files/Rapporter/arsrapportfor2013kf-korr.pdf> finner fågeltaxering för tiden 1998-2013 en icke signifikant ökning med 0.2% per år. Detta är med hänsyn till osäkerheten i räknemetoder och kvantitativa slutsatser förenligt med Artdatabankens slutsats att antalet har sjunkit sedan i början av 80-talet, men i långsam takt sedan 1998.

Varför har fågeltaxerings uppskattning ändrats så mycket på några år? Lavskrikans förekomst varierar cykliskt med markerade toppar. 1998 och 2015 var toppar. För en art med cykliska variationer bör trenden i populationsutvecklingen bygga på observationer vid samma läge i cykeln. Eftersom 1998 var en topp är utvecklingen 1998-2015 vid samma punkt i cykeln och alltså pålitligast. Då platsade lavskrikan på tio i topp för populationsutveckling! 2016 var inte en topp, men tidsperioden är nu så lång och omfattar flera toppar, så det spelar inte längre någon större roll men en viss underskattning av trenden blir det. Det finns inget skäl att misstro fågeltaxerings uppskattningar och de är alltså förenliga med Artdatabankens nu föråldrade uppfattningar om trend sedan 1998, även om den var acceptabel när den gjordes inför rödlistan 2015.

Slutsats: Självfallet skall nyaste data för lavskrikans populationsutveckling användas när avverkningsförbud och bevarandestatus diskuteras. Det finns inget skäl att misstro fågeltaxerings uppskattningar och de är alltså förenliga med Artdatabankens nu föråldrade uppfattningar om trend sedan 1998.

Svensk fågeltaxering om lavskrika i sina fem senaste årsrapporter

Period	Trend %/år a)	Signifikans b)	% fåglar med signifikant ökning c)	
1998-2012	0.3	NS		
1998-2013	0.2	NS		
1998-2014	0.7	NS		
1998-2015	1.8	*	19	
1998-2016	1.8	*	18	

--	--	--	--	--

- a) genomsnittlig trend i % per år sedan 1998 b) statistisk signifikans ökning sedan 1998 c) procent av fågelarterna som visat en signifikant ökning de sista tio åren

Till den knappt femtedel av fåglar som haft en signifikant ökning sista decenniet hör lavskrikan!

Till Skogsstyrelsen: snälla Skogsstyrelsen, överklaga inte domen! Skogsstyrelsen ser själva svårigheter i tillämpningen och har själva pekat på värdet att domstolar avgör och då är det bra att acceptera domstolens åsikter. Prejudikat i högre rätt är inte så intressanta innan den troliga/möjliga utredningen om artskyddsförordningen tillsatts och avgivit yttrande som resulterat i något.

Myndigheterna håller fast vid sin inställning, trots det prejudicerande bombmurklefallet. Rättsäkert?

Myndigheterna kämpar med näbbar och klor för att vinna lavskrikemålet helt ut! Trots att jag och många andra tycker det vetenskapliga underlaget och argumentationen är svag och tveksam. Myndigheterna låter inte retoriken påverkas av ett nytt prejudikat, trots att Skogsstyrelsen tidigare påstått sig eftersträva prejudikat. Genom bombmurkle- domen uppkom en chans att tagga ned utan

att "förlora ansiktet", eftersom Myndigheterna kunde hänvisa till ett nytt prejudikat! Responsen på tidigare skrivelse från mig till Skogsstyrelsen (161006) var väsentligen "eftersom dessa ärenden nu har överklagats till domstol, så kommenterar vi dem inte ytterligare. Vi avvaktar vad den rättsliga prövningen kommer fram till." Men efter att indikationer kommit vart den rättsliga prövningen kunde leda började skogsstyrelsens talesman (Åsa Lundberg) framträda i intervjuer i massmedia.

Länsstyrelsen envisas i sina uttalanden att lavskrikan är en nationellt hotad art som står inför sin undergång

Detta är indikationer på ett icke rättsäkert patos av myndigheterna att vinna över markägarna.

Och domstolen verkar ta god tid på sig med sin prövning trots att den ansvariga tidigare tyckt att detta inte var något komplicerat mål.

Artdatabanken och lavskrikan. Utlåtanden och diskussioner med Artdatabanken har varit vägledande för myndigheternas tidigare till domstolen inlämnade bedömningar om lavskrikan. Jag har tidigare kritiserat detta bl a på <http://daglindgren.upsc.se/Naturv/ArtLavskrikaLansstyrelse.pdf>, men utan egentligt resultat, så jag finner det nu berättigat att höja tonläget! Artdatabanken (Mikael Svensson) och Länsstyrelsen har uttalat sig på ett sätt om jag i dagsläget uppfattar som grovt missledande. Jag gör utdrag ur länsstyrelsen i Gävleborgs inlägga till domstolen daterad 161014.

Som klaganden påpekat är lavskrikan inte längre rödlistad, utan arten är klassad som *livskraftig* (LC) av Artdatabanken. Länsstyrelsen vill framhålla att detta inte innebär att lavskrikan inte är en hotad art. Mikael Svensson på Artdatabanken uppger att kategorin *Livskraftig* (LC) är en inte helt rättvisande översättning av det engelska begreppet *Least Concern*, som snarast ska tolkas som *Minimal risk*, då en art kan minska med upp till 15 procent under en bedömningsperiod utan att klassas som rödlistad. En art som minskar i svag takt (<15 procent under en bedömningsperiod) kan alltså "smyga under radarn" tills beståndet blivit så litet eller fragmenterat att det uppfyller gränserna för någon av de övriga rödlistekriterierna. För lavskrika bedöms artens utveckling under 15-18 års tid.

Rödlistningen är en bedömning av risken att en art ska försvinna (dö ut) från Sverige. I det svenska arbetet med rödlistning följer Artdatabanken strikt IUCN:s riktlinjer för att de samlade bedömningarna ska ha hög legitimitet. I vissa fall innebär det att arter som har ett stort naturvårdsvärde inte platsar på rödlistan, inte minst gäller det arter med långsiktig minskning och pågående utarmning av bestånden. Enligt Mikael Svensson på Artdatabanken är detta en välkänd brist i rödlistningssystemet.

I sin sammanfattning skriver länsstyrelsen

utveckling som Artdatabanken beskriver; att den svenska populationen av lavskrika minskar och successivt försvinner, framför allt vid kanten av dess utbredningsområde.

Lavskrikans nationella populationsutveckling 1998-2016 (18-19 år) bedöms - av de som har nationens uppdrag att göra sådana skattningar - som signifikant ökande. Den skattade ökningen sedan 1998 med över en fjärdedel. (1.8% per år, skattningen av regressionskoefficienten är komplex och fordrar expertkunskap. Sedan har jag synpunkter av matematisk statistisk karaktär på om räkningarna är väntevärdesriktiga, men jag accepterar i detta sammanhang fågeltaxerings metodval). Det är mycket anmärkningsvärt och verkar sakna stöd i systematiska observationer att Mikael Svensson från Artdatabanken via Länsstyrelsen i dagsläget ger sken av att lavskrikans förekomst minskar. Tvärtom är det en av de norrländska skogsfåglarna som har den allra positivaste utvecklingen sedan 1998, när objektiva inventeringar påbörjades. Dess populationsutveckling 30 år bakåt är bättre än den genomsnittliga svenska fågelarten. Jag anser inte Artdatabankens uppgifter om lavskrikans populationsutveckling trovärdiga och anser inte de bör tillmätas vikt av domstolen. Även om dessa uppgifter accepteras av domstolen anser jag inte de bör accepteras av skogsnäringen. Jag anser att det är väsentligt för frågans belysning att representanter för de löpande populationsundersökningarna av fåglar (svensk fågeltaxering) också hörs. Om representanter för Svensk Fågeltaxering klart instämmer i en nationell minskning och ett successivt försvinnande kan troligen både jag och skogsnäringen acceptera det. Det är således av betydelse inte bara för domskälen utan också för deras trovärdighet att en allsidig belysning sker.

Betydelsen av att lavskrikans populationsutveckling underdrivs kraftigt av myndigheterna

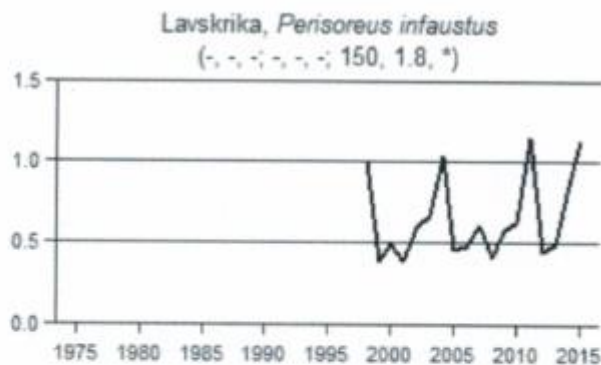
Skogsstyrelsen yttrande 2016-10

I överklagan hänvisas till Svensk fågeltaxerings årsrapport från 2015 där man kan se att lavskrikepopulationen varierar kraftigt från år till år. Dessa årsvariationer är helt naturliga och beror av andra faktorer t.ex. gnagartillgången, men de säger ingenting om lavskrikans bevarandestatus. Om man bortser från dessa kraftiga fluktuationer så ser man en svag ökande trend för lavskrikan de senaste 10 åren. Svensk fågeltaxerings årsrapport visar trender på nationell nivå och det är därför väldigt svårt att dra några slutsatser utifrån denna kring hur bevarandestatusen ser ut på lokal nivå.

Skogsstyrelsen nämner bara tioårstrenden men negligerar den signifikanta trenden sedan 1998. Trenden kallas svagt ökande fast den är 1.8% per år, lavskrikan förefaller ökat med drygt en fjärdedel! Skogsstyrelsen kallar det en svagt ökande trend de senaste tio åren trots att mindre än en femtedel av alla fåglar har signifikant ökning. Slutligen tycker Skogsstyrelsen det är svårt att dra slutsatser om hur bevarandestatusen ser ut på lokal nivå. Den närmast till hands liggande slutsatsen av att lavskrikan ökar på nationell nivå är att den också ökar på lokal och regional nivå, och att bevarandestatus således är gynnsam även på dessa nivåer. Men det avfärdas med att det är svårt!

Länsstyrelsens yttrande 16-10

Figuren till höger, som klaganden har hämtat från Svensk fågeltaxerings årsrapport, visar en variation mellan år som skulle kunna vara ett resultat av ovan beskrivna samvariation.

Figuren visar också att lavskrikan, på de standardrutter som används av Svensk fågeltaxering, har en ökning på 1,8% samt att ökningen är statistiskt signifikant. Detta skulle innebära att den nationella lavskrikepopulationen har en mycket svag positiv trend. Vad gäller lavskrikans status lokalt och regionalt går det inte att dra några slutsatser utifrån det av klaganden presenterade datat, eftersom det visar en nationell trend. Den lokala trenden för arten är välstuderad genom data från

1.8% är trenden per år! Länsstyrelsen har missuppfattat Svensk fågeltaxering på en central punkt och kallar 1.8% per år en mycket svag positiv trend fast det är en påtaglig ökning med kanske drygt en fjärdedel sedan 1998! Om den nationella trenden är positiv är förväntan att regionala och lokala trender också skall vara positiv även om det kan finnas en variation. Eftersom det fordras så många observationer att få signifikans för en ungefär lika stor ändring som artdatabanken förmodade finns det knappast skäl för annat än spekulationer om hur regionala antal förändrats.

Rättsosäker detaljstyrning. Näringsen uppfattar utvecklingen inom detaljstyrningen av skogsbruket som rättsosäkerhet <http://www.lantbruk.com/debatt/aterstall-rattssakerheten-sveriges-skogsagare> och <https://www.sodra.com/sv/om-sodra/pressrum/nyheter/2017/sveriges-skogsagarforeningar-i->

[oppet-brev-till-statsministern/](#) Lavskrikan i Arbrå är en av orsakerna bakom skrivelsen. 170421 har bl a miljöminister Skog givit sin syn på vetenskapen, skulle det kunna finnas någon koppling till oron hos skogsägarföreningarna i den ena eller andra riktningen? <http://www.dn.se/debatt/viktigare-an-nagonsin-att-vi-forlitar-oss-pa-vetenskapen/> De upprepade turerna av sedan ett år hur det går med regeringens hantering av frågan om utredning av artskyddsförordningen med motstridande uppgifter från ansvarig minister bidrar till oron <http://www.atl.nu/lantbruk/skog-backar-om-artskyddet/> . Rätten att bruka skog är en stor fråga där de snabba inskränkningarna ger stora effekter <http://www.e-pages.dk/svenskadagbladet/49017/article/567563/4/1/render/?token=49e31fe0d86c3b42e555204d2b7f799d> Där uttalar en fd generaldirektör att myndigheternas beteende inte stämmer med rättskänslan, en uppfattning han delar med de flesta skogsägare och mig. Riksdagen uttrycker irritation över regeringens ovilja att ta i frågan, t ex <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/skriftlig-fraga/H4111312> och https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/skriftlig-fraga/undantag-vid-skogsavverkning_H411360 (där vad jag tyckt är huvudargument) . Domstolar borde eftersträva domar som är i linje med och inte strider mot den allmänna rättskänslan. Om domstolen inte finner dessa avverkningar olagliga så försvinner mycket av konflikterna med den allmänna rättskänslan och rättens huvudprinciper. Jag är inte den enda pensionerade skogsprofessorn från SLU som tycker att den stora uppmärksamheten lavskrika får marginaliserar viktigare frågor <http://www.dn.se/debatt/repliker/klimatet-viktigare-an-biologisk-mangfald/>

Enda stora tillämpningen Vad jag förstår är detta den enda STORA tillämpningen av artskyddsförordningen, trots att nästa ett år gått innan den började tillämpas. Det MÅSTE finnas situationer där motiven för avverkningsförbud är betydligt starkare. Detta visar att det är mycket godtyckligt och slumpmässigt var myndigheterna väljer att slå till. Inte rättssäkert.

Lavskrikan, en art där behovet av vägledning anses lågprioriterad. Skogsstyrelsen vägledningar för hänsyn till kunskap om de fåglar där hänsynen betraktas som viktig. <https://www.skogsstyrelsen.se/lag-och-tillsyn/artskydd/> Lavskrikan är inte 170430, och har aldrig varit uppförd på denna lista, som omfattar ca 60 fåglar där kunskap betraktas som prioriterad. Detta beror på att Skogsstyrelsen före avverkningsförbuden inte ansett lavskrikan prioriterad och inte heller efter avverkningsförbudet sett det som prioriterat att få kunskap sammanställd. Myndigheternas intentioner är uppenbarligen osäkra och deras prioriteter kan snabbt ändras beträffande artskyddsförordningen och fåglar. Grunden för juridiska grundade beslut kan kullkastas om och när kunskapen publiceras, eftersom processen nu utgår från föråldrad information. Det försvårar för skogsägarna att ta hänsyn lavskrika, när den relevanta kunskapen inte sammanfattats av Skogsstyrelsen. Lavskrikan har sedan sommaren 2016 varit den juridiskt viktigaste fågeln i Sverige. Artdatabanken tillhandahåller dock själv ett artfaktablad för lavskrika <https://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103031/pdf> Där står "Den svenska populationen verkar vara stabil sedan mitten av 1990-talet". Inte ett ord om pågående minskning!!! Jag har dock förståelse för att Skogsstyrelsen tycker det behövs en uppdatering, enda referensen yngre än 10 år är om Finland, och Svensk fågeltaxering nämns inte.

From: emma.johansson@skogsstyrelsen.se <emma.johansson@skogsstyrelsen.se>

Sent: 21 November 2016 11:25

To: Dag Lindgren

Subject: SV: Artskydd, dokumentation

Hej Dag!

Anledningen till att lavskrikevägledningen inte togs fram i somras var att de arter som vi fokuserade på var de som fanns på förslaget till en ny bilaga 4. Ganska omgående insåg vi att vi behövde artvisa vägledningar för fler arter och då la vi en beställning på lavskrika och tallbit. Dessa ska vara klara innan årsskiftet enligt ArtDatabanken.

Frågan om ny bilaga 4 till skogsvårdslagens föreskrifter ska åter upp på styrelsemöte i december, men som "kunskapshöjning och fördjupad diskussion" eftersom vi nu har en relativt ny styrelse. När vi kan förvänta oss ett beslut i frågan kan vi dessvärre inte svara på.

Med vänlig hälsning
Emma Johansson

Replying to @Dag_Lindgren @MarianneErikss1 @TidningenATL

Hej, Dag. Flera experter har fått ge synpunkter, därför har det dröjt. Men vägledning om lavskrika är i slutfasen./Tove Thomasson, tillsyn

 Translate from Swedish

2:03 PM - 14 Jun 2017

Min analys av populationsutvecklingen nonchalerad. Myndigheterna tar inte till sig ny information antyder inte objektiv granskning. Jag har gjort en egen utredning som inte ger stöd åt att lavskrikan skulle minska i Gävleborg eller södra Gävleborg sedan sekelskiftet <http://daglindgren.upsc.se/Naturv/ArtLavskrikaPortal.pdf> Denna har inte beaktats vare sig av myndigheter eller domstol. Att det nonchalerats talar emot en nedgång specifikt i södra Gävleborg.

Proportionellt? Fem skogsavverkningar om sammanlagt 28 hektar i Arbrå nära Bollnäs förbjöds eftersom fyra lavskrikerevir skulle störas. Ett rekordvite på sammanlagt 2 650 000 kronor vid överträdelse. Eftersom ett lavskrikerevir är ca 100 hektar är det värde myndigheterna sätter på ett revir av storleksordningen 10 miljoner kronor, ungefär som ett människoliv. Det är fel någonstans i proportionaliteten när myndigheterna värderar ett lavskrikepars existens i samma storleksordning som en människas existens. Det finns ungefär tvåtusen lavskrikerevir = 200 000 hektar lavskrikerevir i Gävleborg. Myndigheternas uppfattning av region bör rimligen betyda Gävleborg, där lavskrikans förekomst ju enligt myndigheterna riskerar att minska, och därmed inte uppfylla kraven för gynnsam bevarandestatus. Skall bevarandeinsatsen för en enstaka nationellt ökande fågelart fodra att en stor del av skogsmarken i ett helt län undantas från skogsbruk till en kostnad av miljardtals kronor? Stötande oproportionerligt!

Detta är den i särklass hittills mest omfattande tillämpningen av artskyddsförordningen, så de resurser Staten satsar på juridiken är mycket stora.

Citat EU: "I dag uppvisar endast ungefär hälften av alla fågelarter och ännu färre av de andra skyddade arterna och livsmiljöerna god bevarandestatus." Att dessutom kräva regional och lokal god bevarandestatus i varje situation skall vara uppfylld leder till rena orimligheter. Därför måste det sättas rimliga gränser för hur väl bevarandestatus skall vara uppfylld vad som än anses stå i lagen.

Lavskrikan ökar nationellt Lavskrikans nationella förekomst 1998-2016 (de senaste 19 åren) ökar signifikant (1.8%/år). Skattningar för varje år redovisas i

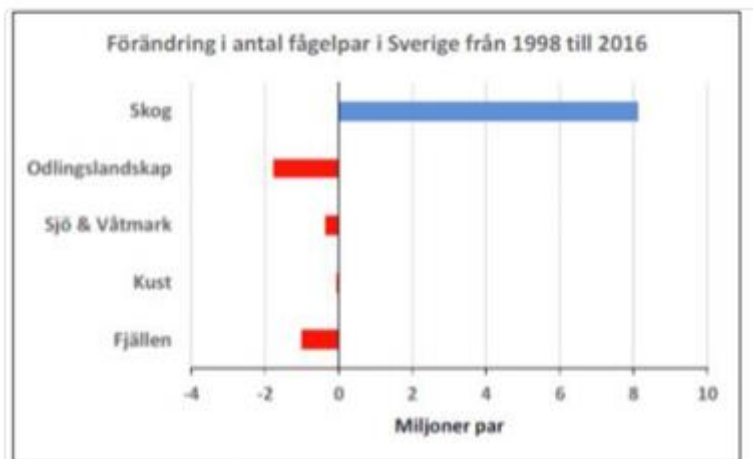
årsrapporten <http://www.fageltaxering.lu.se/sites/default/files/files/Rapporter/arsrapportfor201>

[6kf.pdf](#) . Förekomsten är cyklisk. Vid en topp ökar predatorerna, och detta leder till att förekomsten åren efter en topp blir avsevärt lägre. Den signifikant positiva trenden kvarstår trots minskning 2016. Hade jägarna inventerat förekomsten vid toppen 2015 istället för 2016 hade de hittat indikationer på fler revir.

Det verkar som intresset för fågelinventeringar i Gästrikland med undantag av nära Gävle förefaller lågt (s 6). Förmodligen kommer myndigheterna att peka på nedgången mellan 2015 och 2016 när argumentet möjliggjorts genom uppskjutningen av domstolsförhandlingen.

Lavskrikan bättre än genomsnittsfågeln. En svensk genomsnittsfågel har inte positiv populationsutveckling, lavskrikans population växer sedan 1998 snabbare än den svenska genomsnittsfågeln.

Det går bra för skogsfåglar nu generellt: <http://www.atl.nu/kronika/mer-pengar-till-frivilligt-skydd-i-skogen/> vilket generellt minskar behovet av åtgärder för att skydda skogsfåglar med åtgärder som är drastiska och kontroversiella, men dåligt motiverade.

Figur 7. Det uppskattade antalet tillkommande eller förlorade fågelpar i Sverige perioden 1998 till 2016, baserat på trender från standardrutterna och populationsskattningar i Ottosson m.fl. 2012. Fågelarterna har klumpats efter vilket habitat de huvudsakligen förekommer i.

Utdrag ur

<http://www.fageltaxering.lu.se/sites/default/files/files/Rapporter/arsrapportfor2016kf.pdf>

Regional utveckling. De viktigaste aktörerna (Artdatabanken versus Svensk fågeltaxering) har olika uppfattningar om lavskrikan ökar eller minskar på nationell nivå. Då förefaller det orimligt att det går att uttala sig om lavskrikan ökar eller minskar på regional nivå, är nationen inte tillräckligt stor för slutsatser om den nationella utvecklingen är inte det inte heller möjligt att göra något så när säkra uttalanden om utvecklingen i en liten del av landet, Det har inte visats att lavskrikan har en negativ trend regionalt sedan sekelskiftet. Vid sekelskiftet vände förmodligen en negativ nationell trend till en positiv och det finns då skäl att tro att samma sak hänt regionalt. Den undersökning jag själv gjort stöder inte en negativ regional utveckling sedan sekelskiftet.

Lokal och regional utveckling. När Artdatabanken och svensk fågeltaxering saknar samsyn om lavskrikan ökar eller minskar på nationell nivå (ca 50 000 par), är det givetvis helt omöjligt att få samsyn eller "bevisa" att den minskar eller inte minskar på regional (ca 2 000 par) eller lokal (ca 20 par). Det blir godtyckligt, rättsosäkert och grogrund för evig misstro.

Påverkas lavskrikan negativt av normalt skogsbruk? Lavskrikans förekomst ökar sedan 1998, samtidigt som modernt skogsbruk påverkar allt större del av skogen. Därför kan normalt skogsbruk inte ha stor negativ påverkan på lavskrikan. Det visas också i en ny studie att skogsspecialister inte utmärks av negativ populationsutveckling sista decenniet.

Yttrande från länsstyrelsen i Gävleborg till domstolen 161014

<http://daglindgren.upsc.se/Naturv/ArtLavskrikaLansstyrelse.pdf> (som inte verkar ersatts med uppdatering) har ett innehåll som gör ett partiskt intryck.

Länsstyrelsen påstår upprepade gånger att lavskrikan är en nationellt hotad art, som successivt försvinner:

- Lavskrikan är inte hotad enligt vedertagen terminologi (rödlistans).
- Lavskrikan klassificeras av rödlistan som livskraftig.
- Lavskrikans förekomst minskar INTE sedan 1998.

Jag uppfattar länsstyrelsens formuleringar som grovt missvisande, lavskrikan håller *inte* på att successivt försvinna från landet. Att länsstyrelsen kallar lavskrikan för "hotad" verkar göras av populistiska skäl för att påverka domstol och allmänhet, det vore önskvärt att länsstyrelsen i ärenden som ligger nära artdatabanken använde artdatabankens terminologi istället för att använda "hotad art" godtyckligt och i strid med rödlisteterminologin.

Rätt om hot

RÄTTELSE I bildtexten till Månadens bild (sid 6 i SKOGEN 5/2017) slarvade vi lite med fakta kring lavskrikans status. Dag Lindgren på SLU vet bättre och rättar oss via mejl:

"Enligt Artdatabankens rödlista 2015 är lavskrikan livskraftig. Enligt Länsstyrelsen i Gävleborg är arten hotad, dvs inte bara nära hotad."

Motstridiga uppgifter alltså, men som Dag understryker är det lokal bevarandestatus som ska bedömas och inte nationell när beslut om avverkning eller ej ska fattas. Han sammanfattar: "Förvirringen omkring lavskrikans status är verkligen en värdig symbol för debatten om det berättigade i avverkningsstopp."

Begreppsförvirring beträffande status och hotkategori

Skogen publicerade en bild på lavskrika, och skrev där att den var "nära hotad". Jag skrev och påpekade att den var "livskraftig", men att Länsstyrelsen i Gävleborg ansåg den nationellt hotad (vilket den inte är enligt rödlistan). Jag skrev att "förvirringen omkring lavskrikans status är verkligen en värdig symbol för debatten om det berättigade i avverkningsstopp" eftersom det givits tre olika bud om hotkategori varav två var fel (Artdatabanken har enligt definition rätt i sådana här sammanhang)

Varmare klimat pressar sydgränsen för lavskrikan uppåt/norrut!

Exempelvis <http://www.forskning.se/2016/12/06/varmare-klimat-hotar-faglar-i-nordliga-omraden/>. Sex fåglar nämns där åtgärder kan övervägas, dock inte lavskrika, länsstyrelsen anser i sitt remissutlåtande inte heller lavskrikan som särskilt påverkad. En följd av uppvärmning blir att biotoperna flyttar upp/norr, det finns gått om mark ovan trädgräns som kommer att bli skog, och de fjällnära områdena tillhör våra i särklass bäst skyddade. Det har blivit storleksordningen en grad varmare i Gävleborg de sista 40 åren och detta borde medföra en uppflyttning av utbredningsområdet över femtio meter. Nu finns det mycket annat som kan påverka och det kan mycket väl vara så att utbredningsområdet inte minskat sedan sekelskiftet (som jag tror).

Andra faktorer som påverkar. Förekomst av predatorer och avstånd till

männliga bosättningar är exempel på faktorer som säkert påverkar. Korrelationen mellan förekomst av lavskrika och gnagare är stark (vilket torde förklaras med predatorers variation). Varmare kan vara positivt på några decenniers sikt även om det är negativt på ett sekels sikt. Utredningar om påverkan av dessa alternativa påverkningar relativt skogsbruk saknas. Troligen påverkas lavskrikan positivt av samma faktorer som lett till en förbättring för skogsfåglar i allmänhet.

Något som håller mig igång.

Riksdagsledamöter kan ställa skriftliga frågor till en minister och har rätt till skriftligt svar. En sådan skriftlig fråga inleds med: "Dag Lindgren, tidigare skogsprofessor vid SLU i Umeå, menar att myndigheter lägger ribban för lågt och kräver avverkningsförbud även för arter..."

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/skriftlig-fraga/undantag-vid-skogsavverkning_H411360 Följdes upp av bla en debattartikel

<http://www.op.se/opinion/debatt/debatt-moderaterna-stark-aganderatten-av-skogen> Jag ser detta som en stark indikation på att det faktiskt uppmärksammas vad jag gör att en Riksdagen att en skriftlig fråga inled med "Dag Lindgren..." Ja det är väl inte allt som ger en positiv kick ibland...

Att Skogsstyrelsen faktiskt hävt två av fem avverkningsförbud är också någonting som jag säkert bidragit till även om man inte kommer att ge mig kredit för det.

Jag får en hel del skäll från miljörorelsen, Skydda Skogen och SOF vill inte låta mig debattera på sina kanaler, det är inte för en fri debatt. Ett (subjektivt) omdöme om mig är den enda gången tidskriften

Skogen tagit bort en kommentar, fast det är inte alla som håller koll på vilka personangrepp som anses tolerabla.

Sedan finns mycket som gör att jag inte tycker det är värt det arbete jag lägger ned förutom att jag är på väg ut. Men fann domstolen att alla avverkningsförbud i Arbrå inte är tillräckligt styrkt vore det ett stort steg mot en rimligare tillämpning av artskyddsförordningen och därmed också bättre relationer skogsbruk vs skogsstyrelse. Det skulle också lämna mer utrymme för väsentligare överlevnads och uthållighetsfrågor i samhället. Kan jag hjälpa till med ett underlag som får detta resultat så känns det riktigt.

Nu får jag väl vänta till i höst med att ta upp lavskrika igen efter att domen blivit tillgänglig

Senaste webbversionen av detta dokument på http://daglindgren.upsc.se/Naturv/LavskrikaArbra_mmSommar2017.pdf , första versionen på webben 170606 men ändrats sedan dess.